

Ontmoetingskerk Laren (NH) – kerstavond 24 december 2018 - Lucas 2

Het gesloten doosje op de schoorsteenmantel had altijd iets geheimzinnigs. Als de kinderen hun ouders vroegen: wat zit er in, antwoordden ze: dat zul je wel zien.

Als wij er niet meer zijn mag je het openmaken. En ze zeiden er bij: Maar wat er in zit is belangrijk. Misschien wel het belangrijkste wat we jullie kunnen geven.

Natuurlijk gaan ze fantaseren, die kinderen. Zou er goud inzitten, een geheime kaart misschien die naar een verborgen schat leidt?

Het doosje bleef gesloten.

Pas als de ouders er niet meer zijn, is het moment aangebroken.....

Langzaam maken de kinderen het doosje open en kijken er in.

.....

Er zit niets in! zegt één.

Anderen kijken goed of hij zich niet vergist.

Allemaal denken ze: hebben onze ouders ons voor de gek gehouden met *niks*?

Met een leeg doosje?

Teleurgesteld zitten ze bij elkaar.

Dan zegt een dochter: er zit niet niks in, er zit ruimte in het doosje.

Is dat niet het belangrijkste dat onze ouders wilden doorgeven?

Dat wij de ruimte krijgen ons leven zelf in te richten.

Dat wij de ruimte krijgen om het te vullen met wat wij belangrijk vinden?

Het antwoord van de dochter bij het doosje spreekt me wel aan.

Ik rij rond op een oude transportfiets met een grote bakkersmand.

Wat zit er in, vragen mensen met soms. Brood misschien?

Dan antwoord ik: *er zit ruimte in*.

Want voor mij geldt ook voor geloven: Het lukt niet als alle ruimte al ingevuld is.

Het gaat alleen maar als je ook de ruimte krijgt voor wat wezenlijk voor jou kan zijn.

Dat kan zo zijn. Dat klinkt natuurlijk mooi.

Dat wij alle ruimte krijgen ons leven en geloven zelf in te richten.

Maar kan dat praten over ruimte voor ons zelf ook niet een mooie en handige manier zijn om er aan voorbij te gaan dat wij soms ook echte leegte ervaren?

Onze dorpsgenoot Claartje Kruijff schreef een mooi boek met een veelzeggende titel:

Leegte achter de dingen.

Wij hebben het materieel soms goed. We vliegen overal naar toe, naar aantrekkelijke paradijselijke stranden, waar we volgens Corendon *lekker bezig* zijn. We vullen onze tijd met allerlei bezigheden. We shoppen soms tot we er uitgeteld bij neervallen.

Welvaart, reizen, shoppen, het behoort tot de mooie kanten van het leven.

Ik doe er graag aan mee. Tegelijkertijd denk ik ook: we lijken onverzadigbaar.

Ik vraag me af: vullen al die dingen waar we zo druk mee bezig zijn, meer dan alleen de tijd.

Vullen ze ook je ziel.

Of is het leeg van binnen.

Zegt dat doosje op de schoorsteenmantel ook niet iets over geloven.

Dat het voor ouders en grootouders gevuld was, maar voor velen van ons leeg is geworden.

Zijn we zoals de mol die zijn hoop niet meer kon vinden ook niet geloven kwijtgeraakt dat zinvol is, richting en vertrouwen geeft. Zit zo iets ook niet achter veel verhalen over eenzaamheid: dat je op een dieper niveau het stuur in je leven kwijt bent.

Is de ruimte van het doosje niet lege ruimte.

Een Bijbelverhaal vertelt over een huis dat bewoond wordt door zeven geesten.

Op een gegeven moment vertrekken ze. Het huis komt leeg te staan.

Dan komen er zeven andere geesten. Ze vullen het huis. Ze bezetten het.

Het verhaal eindigt: het wordt er minder op.

Geesten die het huis minder maken hebben het bezet.

Als je je huis leeg laat staan kan het zo bezet raken.

Dat geldt voor jou persoonlijk. Dat geldt voor een samenleving.

Ik moet aan dat lege huis denken als ik berichten hoor over het agressieve anonieme twitteren. *Je weet niet wat je over je heen krijgt*, zei een dorpsdichter tegen me, die een gedicht over Zwarte Piet had geschreven.

Een samenleving kan een leeg huis worden waar geesten van

onverdraagzaamheid de ruimte krijgen. De Joodse schrijver Elie Wiesel schreef na de oorlog: ik ben bang voor de lege mens. Bang voor wat die kan aanrichten.

Waarmee vul je het doosje. Wat vult de ruimte. Wat vult de leegte achter de dingen.

Er is een leegte die niet echt op te vullen is. Als je iemand mist van wie je houdt, weet je wat dat betekent. Dan zul je het in de leegte uit moeten zien te houden. Dan weet je dat woorden, hoe goed bedoeld ook gemis kunnen wegnemen.

Dat lege doosje op de schoorsteenmantel vraagt je:
Wat is echt belangrijk voor je. Waar komt het op aan in je leven.
Waar geloof je in.

Juist daarover gaat het met kerst.
Juist daarover vertelt het kerstverhaal.
Dat is niet een romantisch of zoetsappig verhaaltje over vroeger.
Het maakt duidelijk waar het op aan komt in je leven, hoe vol of hoe leeg je hart ook is.
Haal alle franje maar eens van het verhaal.
Stel je je eens open voor wat het te vertellen heeft.
Er zit iets in dit verhaal dat je kan aanraken.
Een diepere laag misschien.
Een laag die verlangt naar waar echt om gaat in het leven.

Stel je open voor de boodschap van het kerstverhaal, dan zal niet alle leegte van het leven zomaar verdwenen zijn. De maatschappij en je leven zullen in een klap veranderen.
Problemen zullen niet echt niet als sneeuw voor de zon verdwijnen.
Geloven is geen wasmiddel dat na een wasbeurt het hele leven kraakhelder maakt.
De boodschap van het kerstverhaal brengt je wel bij waar het om gaat in het leven.
Die maakt het leven wel anders.
Die kan bagage worden om te leven met alles wat er is en alles wat ontbreekt.
Ook voor jou.

De boodschap is niet ingewikkeld.
Die kun je op drie nagels schrijven.
Sterker nog: die kun je samenvatten in een naam.
God.
God?
Ja, God.

Ik weet niet hoe gelovig je je zelf noemt. Dat maakt hier niet uit. Daar gaat het ook niet om in een kerk, of je een gaaf geloof hebt. Ik heb dat ook niet.

Ik weet dat veel geloven in de weg kan staan.

Beelden, gebruiken, woorden. Ideeën. Mensen, kerken, hebben soms van God iets gemaakt waarvan ik denk: daar kan en daar wil ik niet in geloven.

Maar als je eens aan de kant schuift wat er later bij bedacht is en in de weg staat, als je teruggaat naar wat ze oorspronkelijk met God hebben bedoeld, kom je uit bij wat Kerst te vertellen heeft.

Bij een naam, die een werkwoord is.

Er zijn.

Een naam met drie kanten.

Inderdaad je kunt ze op drie nagels van je vingers schrijven.

Schrijf op de eerste nagel maar: goed dat je er bent.

Dat is de eerste kant van de naam God.

Als de stem die jou bevestigt, wie je ook bent, wat je ook kunt geloven.

Zoals ouders bij de geboorte van een kind dat meteen voelen: goed dat je er bent.

God is welbehagen. De stem, de geest van het welbehagen, zoals engelen zingen.

Eenvoudiger gezegd: van de liefde.

Je mag wat die stem zegt ontvangen: goed dat je er bent.

In een tijd van agressie en onbehagen kan ook jij stem zijn van dat welbehagen.

Schrijf op de tweede nagel: wees er.

Herders worden geroepen op weg te gaan. Om op zoek te gaan.

God is een oproep aan jou en mij.

Je leeft niet zomaar. Je kunt van betekenis zijn.

Of je nu rijk bent of niet, of je nu werk hebt op niet.

Je bent van betekenis. Jij voegt iets toe aan het leven.

Onderschat dat niet.

Wees er, is de tweede kant van de naam van God.

Schrijf op de derde nagel: Ik ben er.

Herders zoeken en vinden een klein kind.

Dat kind is een teken, zegt het verhaal.

Waarvan?

Dat je je weg zult vinden door alles heen.

Je mag God zien als een belofte. Als een kracht, een stille kracht die je begeleidt.

Als vertrouwen dat je niet alleen gaat.

Weet je wat *volledig* betekent, vroeg iemand? Dat is niet volmaakt.

In volledig zitten twee woorden: vol en leeg.

Je mag met die naam op drie nagels van je hand vertrouwen dat je je weg zult vinden met alle volheid en met alle leegte van het leven.

Je mag vertrouwen in een belofte die klinkt tot over de grens van wat jij kunt overzien.

Ik zal er zijn.

Op onze schoorsteenmantels staat een doosje vol ruimte.

Zullen we *samen* gaan zoeken, vraagt mol aan mier.

Ze gaan op weg met een eeuwenoud lampje, zeg maar uit het jaar nul.

Zullen we samen zoeken?

Zullen we vinden?

Kijk onderweg naar die drie nagels van je hand.

En vertrouw:

Alleen al het zoeken vervult je leven.

Wie zoekt zal niet alleen gaan.

Die zal gevonden worden, *volledig*.

Al zoekend vult zich het doosje met ruimte.

Amen